

Medycyna personalizowana

Każda choroba może mieć tyle twarzy ilu jest ludzi. 2. marca br., w Warszawie odbyło się I Międzynarodowe Forum **Medycyny Personalizowanej** – czyli „szytej na miarę”.

Fot. Arch

Forum rozpoczął minister zdrowia **Konstanty Radziwiłł**, mówiąc, że obecnie stajemy przed wyzwaniem, jak rozwijającą się wiedzę o ludzkim genomie zastosować w praktyce. Minister zapowiedział, że decydenci będą pracować nad tworzeniem standardów oraz regulacji w tej dziedzinie. Chodzi bowiem o to, żeby każdy chory w Polsce i w Europie dostał to, co dla niego najlepsze.

Projekt Genom

Wszystko zaczęło się w 1990 roku od wystartowania przełomowego dla medycyny programu *Human Genome Project* – czyli rozszyfrowania ludzkiego genomu, tzn. materiału genetycznego w chromosomach. Amerykanie przeznaczyci na ten cel 3 mld dolarów. Wstępny opis genomu człowieka opublikowano już w roku 2000. Prezydent USA **Bill Clinton** oraz premier Wielkiej Brytanii **Tony Blair** poinformowali o tym na wspólnej konferencji prasowej głosząc, że: *Jest to najważniejsza, najbardziej cudowna mapa, którą rodzajowi ludzkiemu udało się stworzyć*. Od rozszyfrowania genomu człowieka do

poznania jak funkcjonują poszczególne geny, jakie są ich współzależności i mechanizmy blokowania, jeszcze daleka droga. Od tamtej pory nastąpił znaczny postęp w technice automatycznego sekwencjonowania DNA. Dziś rozszyfrowanie genomu konkretnego człowieka trwa ok. 2 tygodni i kosztuje 1,5-2 tys. euro. Każda choroba to efekt zaburzenia w naszym genomie. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi schorzeń jest środowisko w jakim żyjemy.

Praktyczne zastosowania

Jak to przełomowe odkrycie przekłada się na konkretną pomoc pacjentom w polskich realiach? Przechodzimy z tzw. medycyny uśrednionej do personalizowanej – czyli od leków, które miały pomagać wszystkim do konkretnej sytuacji i konkretnego człowieka, któremu można pomóc w oparciu o wiedzę molekularną o jego unikatowym genomie. Na razie możemy ją stosować w niektórych obszarach, np. w onkologii, gdzie okazuje się niezwykle skuteczna. Poznaliśmy już wiele genów,

które są odpowiedzialne za rozwój różnych chorób. Onkolodzy dążą do przejęcia kontroli nad rakiem poprzez podanie chorym inhibitorów przekazywania sygnałów – czyli leków, które blokują sygnały umożliwiające mnożenie się komórek rakowych. Jest to tzw. terapia celowana w określony proces. Zbadano, że 36 proc. pacjentów chorych na raka płuca ma mutacje w genie K-RAS. Dla tej grupy chorych medycyna oferuje odpowiednie leki. Kolejnym przykładem zastosowania **medycyny personalizowanej** jest postępowanie w raku jajnika i raku piersi związane z nosicielstwem mutacji w genach BRCA 1 lub BRCA 2. Wykrycie u pacjentek tych mutacji pomaga w wyborze terapii, zarówno na poziomie leków cytostatycznych, jak i leczenia ukierunkowanego molekularnie oraz jest istotnym czynnikiem rokującym. Trzeba pamiętać, że każda choroba to konkretny człowiek i jego cierpienie.

Deklaracja Polskiej Koalicji Medycyny Personalizowanej

Zwiększenie dostępności do badań genetycznych i molekularnych jest jednym z największych wyzwań współczesnej medycyny. Polska Koalicja **Medycyny Personalizowanej** opracowała listę priorytetowych działań, które, jej zdaniem, należy niezwłocznie podjąć, aby szybciej i efektywniej wprowadzić zmiany w dostępie do nowoczesnych metod leczenia w Polsce. Dokument został przekazany wiceministrowi zdrowia **Jarosławowi Pinkasowi**, który stwierdził, że – *Dzięki zastosowaniu terapii ukierunkowanej molekularnie pieniądze nie będą marnowane, bo jeśli dobrze dopasujemy terapię, to będzie ona bardziej efektywna*.

Pełny tekst Deklaracji Polskiej Koalicji **Medycyny Personalizowanej** dostępny jest na stronie www.pkmp.org.pl Deklaracja Polskiej Koalicji **Medycyny Personalizowanej**

Małgorzata Uberna